

تعارف:

بابا بلجے شاہ پنجابی دے اک مشہور شاعر سیں۔ اوہناں
 نہیں مڈھلی تعلیم توں اچھ پیڑھ عنایت شہادہ دی
 پہلیت کیتی۔ "کافیاں بلجے شاہ" اوہناں دی شاعری دا
 بہترین مجموعہ اے۔ ایس دے وچ بابا بلجے شاہ نہیں
 عشق حقیقی دی منازل، وحدت الوجود دا تصور
 تے خواہش تے اوہی نتیجے دی لئی کیتی اے۔ نال نال اوہناں
 نہیں غرور و تکبر دی تشبیہ اوس زمانے دی جوہاں تے
 انسانییت دا درس وی دتا اے۔ ایس وجہ توں
 بابا بلجے شاہ توں بیدار عترتے جاگدی اکو دا شاعر
 اکھا گیا اے۔

بابا بلجے شاہ: بیدار عترت و بھٹا

تے جاگدی اکو دا شاعر:-

مذہب و پیل گلان توں ایہہ گل پتہ لگدی اے
 جے بابا بلجے شاہ توں بیدار عترتے جاگدی اکو دا
 شاعر بیوں اکھا گیا اے۔

① بابا بلجے شاہ نہیں اپنی شاعری وچ

عشق حقیقی دی منازل بیان کیتیاں نہیں

جہڑی اوہناں دے بیدار عترت دا ثبوت اے،

بابا بلجے شاہ دے مطابق عشق حقیقی دی منازل

درج ذیل نہیں

① فنا فی الذات: ایس توں مراد عشق دے وچ

انسان دا اپنی ذات توں ہل جانا اے

عہ اسان عشق فہاز جہوں نیتی اے

سا کوں ہل گئے عترت عینتی اے

② فنا فی الرسول: ایس دے وچ رسول اللہ ﷺ دے

نال عشق دا اظہار کہتا گیا اے

عشق شیر احمد کار سائوں پیرویکے بہر جیلے

پاک محمد رسول محمد صاحب میرے پاک و سید

3) **فنا فی المرشد**: بابا بلجے شہاہ دے مطالقہ مرشد
 اوہ خاصے ڈر لہے اے جیہڑا انسان نوں رب نال جوڑدا
 لے۔ اپنے مرشد دے بارے فرما دے میں۔

ع ملجے شہاہ عنایت عارف اے۔

4) **فنا فی اللہ**: ایسے منزل تے آ کے انسان خود
 نوں مکمل بھول کے اللہ دی ذات وچ فنا ہو جائدا
 لے۔

ع "را بھیا میں وچ میں را بھیا وچ پیڑ نہ آکھو کوئی
 ع) بابا بلجے شہاہ دی شاعری وچ وحدت

الوجود دا ذکر ملدا لے:

"وحدت الوجود" نظریے دے مطالقہ سیر ذریعہ
 دلا صد اے۔ چنانچہ کائنات دی سیر جیہڑی پچھڑا
 ذرا حتمہ حتی کہ انسان خود اللہ دے ٹور دا عکس
 لے۔

را بھیا را بھیا کر دی نہیں میں آپ ای را بھیا ہوئی
 سرو نہیں مینوں دھیدا ورا بھیا پیڑ نہ آکھو کوئی
 11) بابا بلجے شہاہ اپنی شاعری وچ عاشرتی
 او بچ بچ دی نفی کیتی اے :-

بابا بلجے شہاہ نہیں جاگدی اکھ نال ذات پارت دے
 ذریعے وعاشرتی او بچ بچ دی نفی کیتی اے۔ جس
 ولے ایہاں نہیں عنایت شہاہ دی بیعت کیتی تال
 ایہاں دے خانوان میں مخالفت کیتی۔ ایس دی وجہ
 ذات پارت دا نظریہ سی۔ عنایت شہاہ قو مرشد آلہ
 سی تے بابا بلجے شہاہ بیہوش۔ ایہی وجہ تھو کہیں بابا
 بلجے شہاہ قیہ وی مرشد دی عزت کر لے۔

ع بلجے شہاہ نوں سمجھاؤن آ یاں بھیناں تے
 بھر جا تیاں۔

iv) بابا بلجے شہاہ مینیں اپنی کافیاں وچ غور
 تہ تکیر دی نند یا کیتی اے جیہڑا ایہاں دی
 جاگدی اکھ دا ثبوت اے :-
 بابا بلجے شہاہ نہیں اپنی کافیاں وچ غور و تکیر

توں متع فرمایا اے - ایماں دے مطابق انسان دے
روح اس وقت تک پاک نہیں ہوندی جبوں
تک اوہ اپنی عین نہیں مکنڈا -

بھلاں دا توں عطر بنا
عطراں دا توں کڑھو دیا
دیا وچ رج کے پنا

مچھیاں وانگوں تاریاں لا -
غیروی تیری بو نہیں مکنی
پہلے اپنی عین مکنڈا

(۶۷) بابا بلجہ شہاہ دی شاعری وچ عصری شعور
دا عنصر ایماں دی جاگدی اکھ دا ثبوت
اے :

بابا بلجہ شہاہ شیخ پنجاب اتے نادر شہاہ تے احمد
شہاہ ابدالی دے جلال توں ویکھیا - ایسے گول سہوں
آلی ثنابہی دا تذکرہ ایماں اپنی شاعری وچ
ایسے طرح کیٹیا -

حشر کھلا عذاب دا

لبراحال بیویا پنجاب دا

(۷۱) بابا بلجہ شہاہ شیخ زینبی شاعری وچ

انسانیت دی خدمت توں ترجیح دتی اے :

بابا بلجہ شہاہ شیخ انسانیت دی خدمت توں
ترجیح دتی اے - ایماں دے مطابق کسے انسان دا
دل ڈھاوون دا گناہ ہر شے توں زیادہ اے -

منجھڑ ڈھاوے ہند ڈھاوے

ڈھاوے جو کجھ ڈھیندا

اک بندے دا دل نہ ڈھاوے

ولاں وچ خدا اے رہیندا

مفلاوہ :

بابا بلجہ شہاہ دی شاعری وچ عشق حقیقی دی
ممتاز اور تفصیلی جائزہ ملدا اے - ایماں

النسائیت دی خدمت توں اللہ دی خوشنودی نال
 مشروط کیتا اے۔ ایہاں دی شاعری وچ پنجاب
 دے عصری حالات دا ذکر وی ملدا اے۔ ایس
 وجہ توں بابا بلجے شہاہ توں عصری پیرا اے
 تے جاگروی اکھ دا شاعر آکھا گیا اے۔

سوال نمبر 5:

تعارف:

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر گوجرانوالہ وچ جمیاں۔ اولہ
 قیام پاکستان دی تحریک دے اک سرگرم رکن سن۔
 اوہاں دا شاعری مجموعہ "سو آتے" دے نال نال شائع
 ہويا۔ اپنی شاعری وچ اوہاں نہیں اس دھرتی دے
 لوکاں توں رسول اللہ^ص نال لھپت، پاکستان نال محبت
 قرآن پاک توں سمجھ تے گل کریں تے نال اے نال
 بہادری دا سہا کیتا اے۔ ایہاں نہیں آبلک تے
 آبلکپا دی نڈیا کر کے قوم توں حرکت و عمل دا
 درس دتا اے۔ پنجاب دے باسیال توں پنجاب
 زبان نال محبت دی وی لکھیں کیتی گئی اے۔

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر دا اس دھرتی
 دے لوکاں توں سہا۔

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر دے اس قوم توں
 وٹے گئے سہیہ درج ذیل ہیں۔

(1) ڈاکٹر فقیر محمد فقیر نہیں لوکاں توں

رسول اللہ^ص نال محبت دا درس دتا اے۔

ڈاکٹر فقیر رسول اللہ^ص دے عشق نال سرشار
 سن۔ ایس وجہ توں اوہاں دی شاعری وچ لکھت
 شاعری دا عکس نظر آندا اے۔ ایہاں اس دھرتی دے
 لوکاں توں وی سہا دتا اے۔

چھیکے دستور زمانے دے

قلا و دستور محمد^ص دا:

(لغتہ مجموعہ: دستور محمد^ص دا)

(ii) ڈاکٹر فقیر مبین قوم دے گجھ والوں پاکستان

نال محبت دادر س دتا اے :

ڈاکٹر فقیر تحریک پاکستان دے سرگرم راکن سن۔
کئی جھانٹیاں تے اوہ قائد اعظم دے شانہ کشتا لے لے
سن۔ ایس لئی ایہاں لوں پاکستان نال بے حد محبت سی۔
ایہاں دے مطابق اپنی جان دے کے وی پاکستان لوں
برباد نہیں تھکنا چاہی تھیدا۔

ہہ د ایس فکر ایمان پیادا

دل و اماں تر آن پیادا

و سدا پاکستان پیادا

مرجاؤ برباد نہ ویکھو

کوئی دنیا آکھونہ ویکھو

جہنگ اوہ آزاد نہ ویکھو

(iii) قرآن پڑھن توں زیادہ سمجھن نال

الناس دنیا و آخرت وچ فایاب ہو سگدا اے۔

ڈاکٹر فقیر دے مطابق قرآن دا بہت اچھا وقت
اے۔ ایس لوں زمانہ کے پڑھن دا زیادہ فائدہ
نہیں ہوندا۔ اللہ نہیں قرآن ساڈی رہنمائی کرن
و اسطے نازل کیتا اے۔ ایس لئی ایس لوں سمجھن دی
ضرورت اے۔ اوہاں نہیں اوس حافظ دی تہذیب
اے جیہڑا قرآن توں سمجھدا نہیں

ع قرآن توں پڑھیا قرآن سارا

سمجھیا لفظ نہ اک۔

(iv) ڈاکٹر فقیر مبین لوکاں لوں بہادری

دادر س دتا اے :

ڈاکٹر فقیر اپنی شاعری وچ اکثر بہادری
دی قربانی دا ذکر کردے سن۔ ایس دا مقصد
عالم لوکاں وچ بہادری دے جذبے لوں اٹھارناں سی۔

ع ہونا کدی فقیر نہ غازیان توں کوئی حیدان

جہاد دا سکھنا ایں۔

(v) ڈاکٹر فقیر محمد فقیر سنہیں اپنی شاعری

وجہ آبلگ نے آبلگ دی تہذیب یا کیتی ہے۔

ڈاکٹر فقیر حرکت تے عمل دے قائل سن۔ اوہ سستی
تے جمود توں قوم واسطے نقصان دے سمجھدے سن۔
اوہناں دا نظریہ اے سی کہ اللہ انسان دی مثال
ای حد دکر دالے جدول اوہ خود ایسے نچو پیر
بلالہ اے۔

ع اللہ نوں ناں آکھ آبلگا او سن سنہوں سنہی
ستیری گل کوئی۔

(vi) ڈاکٹر فقیر پنجاب دے باسیاں نوں اپنی
زمانہ نال صحبت کرن دا سنبھال دتا اے۔

ڈاکٹر فقیر نوں پنجابی ثقافت تے ادب نال بے حد
صحبت سی۔ انہاں نے پوری زندگی پنجابی ادب دی
خداوند کئی وقت کردتی۔ ایس لئی انہاں سنہیں
پنجاب دے باسیاں نوں وی اپنی زبان تے ادب نوں
سنبھال دی تلقین کیتی اے۔

روپ تیرے وی ڈول سہانی

توں سندر پنجا بھ رانی

مکدی گل

ڈاکٹر فقیر سنہیں اپنی شاعری وجہ قوم نوں بہادری،
پاکستان نال محبت تے حرکت و عمل دا درس دتا اے۔
انہاں دی شاعری انہاں اخلاقی تے قومی اقدار
نال گہری نبوتی اے جیہڑیاں کسے قوم نوں ترقی دے
راہ تے گامزن کر سگدیاں نیں۔ بقول مولانا ظفر
علی خان ”پنجاب دے لوکاں نوں عشق و محبت
دے قصے پڑھن دی بجائے موآنے دا مطالعہ کرنا
چاہیدا اے۔“

Date: _____

سوال نمبر 6 تعارف:

"لول مٹی دیا باویا" سجاد حیدر دے پنج ڈراماں دا مجموعہ اے۔ ڈراما یونانی زبان دا نقل اے۔ ادب دی ایس صنف وچ اک خاص مقصد لول اکالان دے ذریعے دکھایا جا تا اے۔ سجاد حیدر، چونکہ ریڈیو پاکستان نال وابستہ رہے۔ ایس لئی انہاں دے ڈراماں لول ریڈیائی ڈرامے آکھا جا تا اے۔ ایس دی فکری خوبیاں وچ اخلاقی سبق، انسان دی پیدا کنشی اچھائی تے ترقی پسند تحریک دی عکاسی دے نال نال انسان دی اندر لی برائیوں دی ٹڈیا ملدی اے۔ ایس لول بعد ڈراماں وی فنی خوبیاں وچ، لاف، لٹاری، عقلمندگاری، اچھے کردار تے ٹرخوٹی دے پہلو نظر آندے نیں۔

"لول مٹی دیا باویا" دی فکری خوبیاں:

"لول مٹی دے باویا" پنج ریڈیائی ڈراماں دا مجموعہ نیں۔ ایس دی فکری خوبیاں مندرجہ ذیل نیں۔

(i) سجاد حیدر دے پنج ڈراماں وچ اخلاقی سبق خلدے نیں:

سجاد حیدر نیں انہاں ڈراماں دے ذریعے اخلاقی سبق دتے نیں۔ انہاں اخلاقی سبق قہ عمل کر کے معاشرے لول نکھارا وچ سگدا اے۔

مثال لئی: پہلے دو ڈراماں "سیج دا مہانڈرا" تے "لول مٹی دیا باویا" وچ اوہناں مہ نہیں ظالم جاگیرداراں لول عام انساناں دی فلاح و بہبود دا درس دتا اے۔ پیچھے تے گھمبیر چوٹھے ڈرامے وچ زمینداراں تے جاگیرداراں تے تنقید کیتی اے۔ نال نال بچوں ڈرامے وچ اوہناں شین لسانیاں مر لہناں دی بھلائی دی تلقین کیتی اے۔

(ii) سجاد حیدر مین انساناں دی پیدا کنشی اچھائی

لول بھارا اے:

ایس مجموعے دے پہلے ڈرامے "سیج دا مہانڈرا" وچ سرخونش نال دا سرمایہ دارا اے۔ اوہناں صحیحہ لہنا

شکل و بیج اوتوں کہیں دے کہ میں اوس دن شیرے
 وچوں لُکل گیاں جس دن تون اپنے مزدور اہل دے
 حقوقِ غضب کیتے - آخر تے سرخوش مال و دولت اوتوں
 جیہڑ دیتا اے - ایسے اوتوں ظالمین بیونہ اے کہ انسان
 پیدا ائی طور تے اچھا بیونہ اے - صحیحی وی آواز دے
 ذریعہ ظالم انسان اوتوں وی اچھا بنایا جا سکد اے -
(iii) "پول ملی دے باویا" وچ ترقی پسند تحریک
دے اثرات نظر آندے نیں :-

ترقی پسند تحریک دا آغاز اوس توں بیویا - ایس دی
 لڑکار کسرم دے نظریے نال حاصل دی اے - ایس نظریے
 دے مطابق معاشرے وچ طبقات دی جنگ اے -
 سرخوش، سپٹو، راء آدم خان جیہہ گروہاں دے
 ذریعہ ظالم تے اسیہ طبقے دی نمائندگی کیتی اے - مزدور،
 لوگرواں، راء آدم خان دی مظلوم عوام دے ذریعہ
 مظلوم طبقے دی نمائندگی کیتی گئی اے - عین کار کسرم
 دے نظریے دے مطابق آخر تے سرمایہ داروں
 دی شکل و بیج جنم بیو خاندے نیں تے "گھوٹا مظلوم
 اگھو" دے وچ طبقاتی محکمتیں ختم بیو جاتوں گی -

(iv) "بیجہ" دے وچ انسان اوتوں اندر لی
برائیاں توں پاک بیوون دی تلقین کیتی گئی

اے :-
 کسے توں پرا یا ظالم آکھن توں پہلاں اپنے اندر
 حاقنی پائا ضروری اے - چوں کہ عوام دی اندر لی
 برائیاں ای اوہناں تے ظالم حکمران مسلط کرد پیدیاں
 نیں -

مثالی لئی "سنی فول" "بیجہ" دے وچ لوکاں
 توں آکھدا اے کہ کتساں ساراں دے اندر بیجہ
 موجود نیں :- ایہاں بیجہ وچ راء آدم خان دی طرح
 بیوس، انا پیر سنی تے غور جیہی برائیاں پاپاں جلدیاں
 نیں -

فنی حویلیاں:

"لول مٹی دیا بادیا" دی فنی حویلیاں درج ذیل نہیں

(۱) ڈراماں وچ علامت نگاری دا

پہلو سامنے آندا اے:

علامت نگاری وچ لہراہ راستہ گل و دی بجائے۔
مختلف علامتاں دے ذریعے گل سمجھائی جاندی اے۔
سجاد حیدر نہیں ڈراماں وچ حوالہ دتی ایس طرح
بیدا کیتی اے کہ جے ڈرامے دے عنوانات ای علامت
دا کر دے نہیں۔

مثال لئی "گھگھو گھوڑے" وچ گھگھو دی

علامت معاشرے دے مظلوم طبقہ لئی تے گھوڑے
دی علامت معاشرے دے سرفاہہ داراں واسطے
ورتی گئی اے۔

**(۲) ڈراماں دے وچ اچھے کرداراں دا
ورتاؤ:**

اچھے کردار اوہ عجیب کردار ہوندے نہیں جنہاں وچ
دی ڈرامے وچ صحیح سمجھ نہیں آندی۔ غور و فکر
کوں بعد پتہ لگدا اے اوہ کردار ڈرامے دے اصل عقید
کوں بیان کردے نہیں۔

مثال لئی "سچ دے مہاندرا" وچ "ایضاً" دا

کردار، "بجبرہ" دے وچ "سخی فولا" دا

کردار "مٹی وں باویا" وچ "لول دے باوے" دا

کردار وغیرہ۔ ایہہ عجیب کردار نہیں لیکن ڈرامے

دا عقید ایہہ کردار ظاہر کرویتے نہیں۔ ایہہ سرفاہہ

دے ضمیر دے طور تے، سخی فولا انساناں کوں آئینہ دکھاوے

دے طور تے تے "باوا" تنقید دی علامت دے طور

تے ورتے گئے نہیں۔

(۳) ڈراماں وچ مخالف نگاری دا پہلو نظر

آندا اے:

مخالفت دے وچ دو کردار آپس وچ لہراہ راستہ
گل بارے کر رہے ہوندے ہیں۔ ایہہ مخالف ڈراماں

حان ہونڈے نہیں۔ مثال لٹی "بول مٹی دیا باویا"

وجہ:

نوکلٹی: اچھا تیرا باوا قلاں کیویں کر دلا اتے؟
لوکرانی: صاحب جی! ایہہ صرف میرے نال قلاں کر دالے۔

(iv) ڈرامے دے وجہ ٹر جڈی دا ورتاؤ:

"ٹر جڈی" یونانی شیچ ڈراماں وجہ زیادہ ورتائی
جانوی سی۔ لوک ایہہ مناظر ویکھ کے روون لگ
جانڈے سن۔ سجاد حیدر نے ڈراماں
دے وجہ ٹر جڈی دا پہلو ورتیا اے۔ مثال لٹی:
"بنجرہ" دے وجہ جڈوں جاں چوڑی لے کے آندی اے
تے اپنے پتر دے قاتل توں کسمبندی اے: پتر!
چوڑی کھا لے"

مکدی گل:

"بول مٹی دیا باویا" اخلاقی اسباق، طبقاتی کشمکش،
ترقی پسند تحریک، نئے انسان دی اندرلی برائیہاں دی
سمجھتیں عکاسی نہیں۔ نال نال ڈرامے وچ مکالمے
لٹاری، ٹر جڈی وغیرہ دا ورتاؤ اہمیاں توں چار
چن لادیندا اے۔ بے شک ایہہ ڈرامے پنجابی
ادب دا بہترین سرمایہ نہیں۔

سوال نمبر 7

تعارف:

"چو نہڑاں" اسٹڈ سپیر دی لکھی بیوی طنز و مزاح دی
بہترین لکھت اے۔ ایہہ لکھت 14 تصنیفاں تے مشتمل
نہیں۔ ایس دا ویروا کہن گول لچا ایس
دے وجہ مزاح، تنقید، معاشرتی حالات، پنجاب
دی ثقافت نظر آندی اے۔ نال نال لکھی لکھتاں تے
پنجابی دے آکھاناں دا ورتاؤ وی نظر آندی اے۔

چو نہڑاں: طنز و مزاح دی بہترین

لکھت:

چو نہڑاں طنز و مزاح دی بہترین تصنیف اے۔

ایس دے وچ 4 لکھتیاں شامل نہیں لیکن مزاح
 بیوں دی وجہ توں انسان تنگ نہیں ہوندا۔ انہ
 صبر دے مطابق ایہہ دکھی انسانیت توں بنساون لئی
 اک جتن اے۔

چو بھڑاں دا ویرا:

مزاحیہ نظریہ چو بھڑاں دا ویرا وچ ذیل
 اے۔

(i) لکھت وچ مزاح دا عنصر شامل کیتا گیا اے:

مزاح دا مقصد دکھی انسانیت توں بنسائاں بولڈا
 اے۔ چو بھڑاں وچ کئی جگہ تے ایہہ جملے پائے جاندے
 نہیں جیسے پڑھن توں بعد ایسا نہیں کھلونا۔

مثال لئی: "چاچا لودا" وچ چاچا لوکاں توں وچی
 جنگ عظیم دا قصہ سنا دیا ہوا دسد اے کہ اس شیر دا مقابلہ کیتا
 سی۔ اول لڑکا کہنوالے چاچا اوہ شیر لو چھل توں لئیہ سی؟

(ii) معاشرتی برائیاں تے تنقید وی چو بھڑاں دے وچ نظر آندی اے:

مزاح نگاری دا مقصد صرف ایہہ نہیں ہوندا کیہ
 لوکاں توں بنسایا جائے بلکہ ہلکے ہلکے انداز دے وچ
 معاشرتی برائیاں تے وی تنقید کیتی جاندی اے۔

مثال لئی: "آنڈو گوانڈو" وچ ان پیڑھ پولیس
 افسر تے تنقید کیتی گئی اے۔ ایس توں سرکاری
 ادااں دے وچ لھرتی افسران دی تعمیلی قابلیت توں
 نشانہ بنا پا گیا اے۔

(iii) معاشرتی حالات دی عکاسی چو بھڑاں وچ ملدی اے:

چو بھڑاں دے وچ ہر ساراں حصوں وچ
 گراواں توں مد نظر رکھ کے لکھ گئے نیں۔ ایس لئی
 معاشرتی حالات وی نمایاں نہیں۔ مثال لئی مولویاں دے
 فن لکھیر تے تنقید کر کے دسیا گیا اے کہ اوہاں بنیں
 توں فرقال وچ تقسیم کر دتا اے۔

(iv) ایشو صیر نہیں لکھتاں دے ذرا لے
 پنجاب دی ثقافت دی عکاسی کیتی اے۔
 ایشو صیر دی لکھتاں وچ مزاج تے تنقید دے نال
 نال پنجاب دی ثقافت دا ذکر ملدا اے۔ "پگ"
 دے وچ پتہ لگدا اے جے پگ پنجاب دے وچ عزت
 دی نشانی سمجھی جاندی اے۔ "حقہ" و ا موضوع
 پنجاب دی حویلیاں وچ ثقافتی علاقے دے طور
 تے استعمال ہو پیا اے۔

(v) لمی لکھتاں ایشو صیر دا فن لکھت
 اے:

ایشو صیر دے آخری مضامین بہت لمے ہیں۔
 انسان دی عادت اے جو اوہ لمی لکھتاں توں تھک
 جاندو اے۔ لیکن چونکہ ان دے وچ بھسی مزاج دا
 پہلو انسان توں ترو تازہ اکھدا اے تے لمی لکھتاں دا
 احساس وی نہیں ہوندا۔

(vi) مزاحیہ لکھتاں وچ پنجابی اکھاناں دا
 ورتاؤ وی کیتا گیا اے:

ایشو صیر لکھتاں وچ پنجابی محاوریاں دا ہر پور
 ورتاؤ کیتا اے۔ ایہیں دے ذرا لے انسان توں لکھت
 اپنی ثقافت دے قریب محسوس ہونوئی اے۔ مثال لئی
 "دیباچہ" دے وچ لکھاریاں تے تنقید کر دے ہوئے
 کہندے ہیں "آوے دا آوا ای وگڑ پیا ہو پیا اے"
 مگلاوہ:

ایشو صیر نہیں چھو سبھراں دے ذرا لے پنجابی ادب
 توں مزاح لکھاری عال متعارف کر اپیا اے۔ اوہناں
 دے مضامین پڑھن توں بعد تنقید، مزاح لکھاری،
 پنجابی ثقافت، دی عکاسی، معاشرتی بہاریاں دی
 جملا نظر آندی اے۔